ומודה רבי שאין הפשט קודם זריקה. משמע הכא דלכ"ע היכא דגולד פסול קודם הפשט וקודם זריקה אין הדם מרלה על העור ותימה דבסוף הגוזל קמא (ב"ק דף קיא.) אמר גבי נתן אשם ליהוריב וכסף לידעיה דאם קדמו בני יהויריב והקריבו את האשם זו לא יהו כהנים זכאין בעורה ת"ל [1]עור העולה מ"מ עור העולה אין לי אלא עור העולה עורות קדשי קדשים מנין ת"ל עור העולה אשר הקריב יכול שאני מרבה אף קדשים קלים ת"ל עולה מה עולה קדשי קדשים אף כל קדשי קדשים [6]רבי ישמעאל אומר עור העולה אין לי אלא [2] העולה עורות קדשי קדשים מנין ודין הוא ומה עולה שלא זכו בבשרה זכו בעורה קדשי קדשים שזכו בבשרן אינו דין שזכו [3] בעורן מזבח יוכיח שזכה בבשר ולא זכה בעור מה למזבח שכן לא זכה במקצת תאמר בכהנים שזכו במקצת הואיל וזכו במקצת זכו [4] בבוליה רבי אומר כל עצמו [5] לא הוצרכנו אלא לעור העולה בלבד שבכל מקום העור מהלך אחר הבשר [7]פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין הן [8] ועורותיהן [נשרפין] עמהן חטאת ואשם וזבחי שלמי ציבור מתנה לכהן רצו מפשיטין אותן לא רצו אוכלין אותן ע"ג עורן קדשים קלים לבעלים רצו מפשיטין אותן [9] רצו אוכלין אותן על גב עורן אבל עולה נאמר בה [2]והפשיט את העולה ונתח אותה לנתחיה יכול לא יהו הכהנים זכאין בעורה ת"ל [1]עור העולה אשר הקריב [10] לו יהיה פרט לטבול יום [11] (ומחוסר כיפורים) ואונן שיכול לא יזכו בבשר שהוא לאכילה יזכו [12] בעור שאינו לאכילה ת"ל לו יהיה פרט למחוסר כיפורים וטבול יום ואונן ות"ק נמי תיפוק לי מדינא [13]מילתא דאתיא בקל וחומר טרח וכתב לה קרא ורבי ישמעאל האי אשר הקריב מאי עביד ליה פרט לטבול יום ומחוסר כיפורים ואונן ותיפוק ליה מלו יהיה רבי ישמעאל לטעמיה [14]דאמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל נאמר בעולה לו יהיה ונאמר באשם [3]לו יהיה מה להלן עצמותיו מותרין אף כאן עצמותיו מותרין מופני דאי לא מופני איכא למיפרך מה לאשם שכן בשרו מותר לו יהיה קרא יתירא הוא: **מתני'** [15]כל הקדשים שאירע בהן פסול קודם להפשיטן אין עורותיהן לכהנים לאחר הפשיטן עורותיהן לכהנים [16]אמר רבי חנינא סגן הכהנים מימי לא ראיתי עור שיוצא לבית השריפה [17]אמר רבי עקיבא מדבריו למדנו שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו [18] וחכמים אומרים אין [19]לא ראינו [20] ראיה אלא [21]יצא לבית השריפה: **גמ'** כל שלא זכה המזבח בבשרה לא זכו הכהנים בעורה ואע"ג דאפשטיה לעור קודם זריקה מני רבי אלעזר ברבי שמעון היא דאמר אין הדם מרצה על העור בפני עצמו אימא סיפא כל הקדשים שאירע בהן פסול קודם הפשיטן אין עורותיהן לכהנים לאחר הפשיטן עורותיהן לכהנים אתאן לרבי דאמר הדם מרצה על העור בפני עצמו רישא רבי אלעזר ברבי שמעון סיפא רבי אמר אביי מדסיפא רבי היא רישא נמי רבי היא ומודה רבי [22]שאין הפשט קודם זריקה רבא אמר מדרישא ר"א ברבי שמעון סיפא נמי ר"א בר"ש מאי [23] קודם הפשט לא יזכו בעורה: **אשר הקריב.** כל הקרבנות במשמע: **שזלה בבשר** [24]. באימורים: **אכן לא זכה במקצת.** עורות שלא מלינו עור למזבח: תאמר בכהנים שזכו במקצת. בעור העולה: **כל עצמו כו'.** אין לנו להביא ראיה לשאר עורות מעולה [25] שפרט בה הכתוב לבדה מפני שלא הוצרכנו ללמוד על שאר עורות מה תהא עליהן אלא על של עולה בלבד: **ועורותיהן עמהן.** כדכתיב ואת [26] הפר ואת עורו וגו': **רלו מפשיטין** [27]. שהרי לא הצריכו להפשיט ונתנו לכהן כמות שהן כדכתיב כחטאת כאשם תורה אחת וגו': **נאמר בה והפשיט.** והבשר למזבח ועל העור שהזקיקו להפשיט לא אמור מה תהא עליו ולמזבח אינך יכול להביאו (זה) דבהדיא [28] פרט לך הקטר באברים מופשטין ולא פרט לך העור עמהן: **לו יהיה.** ריש דקרא [29] המקריב את עולת איש ועליה קאי לו יהיה: **פרט לאונן כו'.** דלא חזי להקרבה: **שיכול לא יזו בבשר.** כלומר אע"פ שנתמעטו מלחלוק בבשר מלאכול [30] לערב הוצרכו למעטן מן העורות [31]: **שיכול לא יזו בבשר.** מפני שהוא ראוי [32] לאכילה והן אינן ראויים לאכילת [33] היום: **מדינא.** כי היכי דנפקא ליה לרבי ישמעאל ולמה לי קרא לעורות קדשי קדשים: **אשר הקריב.** דיליף ת"ק מיניה עורות קדשי קדשים מאי עביד ליה: **תיפוק ליה מלו יהיה.** כדנפקא ליה לרבי רבי ישמעאל **לטעמיה.** דדריש לו יהיה לדרשא אחריתי: **קרא יתירא הוא.** דמאי למכתב עור העולה אשר הקריב לכהן ולשמוק: **מתני' אין עורותיהן לכהנים.** אלא נשרפים עם עורן: **לא ראיתי עור יוצא** [34] **לשריפה.** משהופשט. הכי מפרש לה בגמ' [קד.]: **ונמצא טריפה.** ואפילו שפסול זה היה בו קודם הפשט הואיל ולא ניכר עד לאחר הפשט יאותו הכהנים בעורו: **אין לא ראיתי ראיה.** שמא לא אירע בימיו שימצא טריפה אחר הפשט ואם אירע ושרפוהו הוא לא ראה: **אלא יצא לבית השריפה.** הואיל וקודם הפשט הוה ביה [35]: **גמ'** ה"ג בגמ' **כל שלא זכה המזבח בבשרה לא זכו הכהנים בעורה ואע"ג דאפשטיה לעור קודם זריקה.** ול"ג כל שאין לו בבשר [36] דהכיא מאי בעיא לענין דם מרלה על העור הא היא בכהן טמא קאמר. אלא רישיה [37] דהך דלעיל מהך נקט ואומיב [38] הכי קתני רישא כל שלא זכה המזבח בבשרה כגון שאירע בו פסול קודם זריקה דלא היה לה [39] לבשר שעת היתר למזבח לא זכו הכהנים בעורה ולא פליג בין שהופשט קודם הפסול בין לא הופשט. אלמא אע"ג דאפשטיה לעור קודם זריקה ונפסל הבשר ואח"כ זרק קאמר דלא זכו בעורה: **מני ר' אלעזר בר' שמעון היא דאמר.** לקמן (קד.) אין הדם מרלה על עור חלוף בפני עצמו בלא בשר כגון אם נפסל הבשר ואין הדם מרלה עליו אף העור לא יצא מידי מעילה להיות ניתר לכהנים [40] אמר הפשטן: **עורותיהן לכהנים.** ואפילו אירע פסול זה קודם זריקה: **אתאן לרבי.** דפליג עליה דרבי אלעזר לקמן (שם) ואמר הדם מרלה על עור חלוף בפני עצמו בלא הרלאת בשר: **ומודה רבי שאין הפשט קודם זריקה.** אע"ג דאמר הדם מרלה על העור בפני עצמו היכא דאיתרמי לאיפשטו קודם זריקה, מודה הוא שאין כהנים [41] רגילין בכך שאסור לשהות הדם כל כך הלכך [42] נמי דקתני כל שלא זכה המזבח בבשרה לא זכו הכהנים בעורה טעמא משום דפסול דקודם זריקה קודם הפשט הוא [43] ומיהו היכא דאיתרמי דהפשיט קודם זריקה ונפסל אחר הפשט אע"פ שלא זכה מזבח בבשר יזכו הכהנים בעורה ומשנתינו דברה בהוה: **קודם שנראו להפשט.** [44] קודם זריקה אין עורותיהן לכהנים ואפי' הופשט ואח"כ נפסל וכל שכן כשהוא עם הבשר דאין דם מרלה על העור בלא בשר: **לאחר שנראו להפשט.** דהיינו לאחר זריקה עורותיהן לכהנים ואפי' עורו [45] עם הבשר כשנפסל כדקאמר רבי אלעזר דכיון שנזרק הדם והורלה בשר שעה אחת יפשיטנו ועורו לכהנים: **על העור בפני עצמו.** אם הופשט ונפסל הבשר קודם זריקה וזרק הדם הותר העור דקסבר רבי אין עור פסול אלא הנפסל עם הבשר אבל הופשט קודם פסולו אפי' [46] קודם זריקה אתיא זריקה ושריא ליה וכל שכן [47] אחר הפשט ואחר זריקה אבל אם קודם הפשט נפסל ואפילו אחר זריקה הרי הוא כבשר: **רבי**

עין משפט נר מצוה

מה א מיי' פ"ה מהל' מעה"ק הלכה יח:
מו ב מיי' שם הלכה כ:
מז ג מיי' פ"ג מהלכות בכורות הלכה י ופרק יט מהלכות פסח"מ הלכה ט ועיין טוש"ע יו"ד סי' שז סעי' ג:
מח ד מיי' פ"ה מהל' מעה"ק הלכה יח:

תורה אור השלם

1. וְהִכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֶת עֹלַת אִישׁ עוֹר הָעֹלָה אֲשֶׁר הִקְרִיב לְכֹהֵן לוֹ יִהְיֶה: ויקרא ז, ח
2. וְהִפְשִׁיט אֶת הָעֹלָה וְנִתַּח אֹתָהּ לְנְתָחֶיהָ: ויקרא א, ו
3. בְּחַטָּאת כָּאָשָׁם תּוֹרָה אַחַת לָהֶם הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יְכַפֶּר בּוֹ לוֹ יִהְיֶה: ויקרא ז, ז

מוסף רש"י

עורות קדשי קדשים מנין. עורות חטאות ואשמות וקרבנות ציבור שנתאכלון עורות קדשי הקדשים לכהנים: ת"ל עור העולה אשר הקריב. ולפיכן נזמחים מעולה כל עורות קדשי קדשים (פסחים נז.) **ונאמר באשם לו יהיה.** כחטאת כאשם תורה אחת לכם ככהן וגו' לו יהיה (לעיל יפ.) מה להלן עצמותיו מותרין. לעשות מהן כלים. אני שמעתי שהרי נאכל לכהנים ועוכר בעצמות לא שייך אלא בדבר הנאכל (לעיל צח.). לו: בעצמות שאין בהם בשר מות דשריין אפי' לקחת דקסבר אלא בעצמות הוגדלין יפרפו לאשם עפר והוינן בה אי לית בהו מומא לישדינהו אלמא היכא דאין לחוי לאכילה אין עוכר חל בו (מנחות נפ. מכות י") **אף כאן.** אפילו עולה אע"ג דכולה כליל, עצמותיו מותרין, והאי דנקט אשם טפי משום דמכל חד מייתי חדא דרשא, ועוד באשם כתיב הוא לאחר הקטרת אימורים ומשמע הוא אשם ולא עצמותיו אשם (מנחות שם) **לו יהיה קרא יתירא הוא.** דמלי למיכתב עור העולה אשר הקריב לכהן יהיה (לעיל יפ.):

ליקוטים

והלכתא כדברי חכמים בשר בקבורה והעור בשריפה. בכור בעל מום מותר להאכילו לגרים ולכלבים שנאמר כצבי וכאיל כו'. במה דברים אמורים בבכור שנשחט ונמצא כשר, אבל בכור שמת או נשחט ונמצא טריפה אסור להאכילו לגוים ולכלבים דכל היכא דלא קרינא ביה תאכלנו לא קרינא ביה כצבי וכאיל להתירו לגוים ולכלבים כו'. תדע שכן הוא שאל"כ קשיא דר' עקיבא אדר' עקיבא שהרי ר"ע אומר בבכורות (לב ע"ב) דבכור בעל מום מאכילין אותו לגוים, ואילו במסכת זבחים פ' טבול יום שנינו שר"ע אומר שהשוחט בכור בעל מום בגבולין ונמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו ומשמע ולא בבשרו, הרי למדת שמאחר שנמצא טריפה דלא קרינא ביה תאכלנו שלא יהנו בבשרו להאכילו לגוים. וכן פירש רבינו שלמה שלא התיר ר"ע אלא לעורו ולא בשרו, וגרס שם אמר רבי חייא הלכה כר"ע ואף ר"ע לא אמר אלא כשהתירו מומחה אבל לא התירו מומחה לא. ויש ספרים שגורסין שם אחר כך והלכה כדברי חכמים בשר בקבורה ועור בשריפה, ורש"י אינו גורס שם אלא והילכתא כדברי חכמים ולא קאי אבכור בעל מום שדיבר בו ר"ע שמזה פסקינן הלכה שיאותו, אבל קאי אעור קדשי מקדש וארישא קאי דא"ר חנינא סגן הכהנים מימי לא ראיתי עור שיוצא לבית השריפה וחכמים אומרים אין לא ראינו ראיה אלא יצא לבית השריפה (סמ"ג עשין לל"ג): ומה שכתב מר דרש"י לא גריס הילכתא חכמים, ברשות מורי לא כי אלא לא (גבי) [גריס] בשר בשריפה ועור בקבורה כדאיתא בסמ"ג, ומפרש סמ"ג טעמיה דס"ל הילכתא כחכמים דפליגי אדר' חנינא אבל לעולם הלכתא כר' עקיבא, כן דעת סמ"ג. ותמהתי עליו היאך יתכן זה כיון דר' עקיבא מעדותו של ר' חנינא [הוא] דקא יליף מינה, אם נתרועע היסוד נפל הבניין. אבל הפי' (המא') [המחוור] במה שפרש"י דדעת רש"י דלא גריס שריפה דלא שייכא שריפה בקדשי הגבולין כגון בכור בעל מום, דעליה קאי ר' עקיבא, אלא בקדשי מקדש, הילכך גריס סתמא הלכתא כחכמים, (ועוד דבשר) [ועור ובשר] בקבורה. וכל זה כבר כתבתי למר בקיצור מדברי הרא"ש (פ"ה דבכורות סוף סי' ב') אלא בתשובת ר"י משמע דר"ת עשה לו קרנים בסדרו אבל לא נודע למה, מאיזה טעם לא נדרוש ליה להאי פיסקא דהלכתא כחכמים (שו"ת מהר"ל המדפיס סימן קמ):

מסורת הש"ס

(א) ת"כ צו פ"ט הל"ג ואילך כה"ע, (ב) [פסחים יח: וש"נ], (ג) לעיל פו., (ד) עדיות פ"ב מ"ב, (ה) [ע' תו' לקמן קד. ד"ה ת"ל עקיבא], (ו) [תמורות כג.], (ז) מנחות ה., (ח) [ל"ל דף פב: וכן איתא שם לד:].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ה"ג וכו' ותוס' הכא קמני:

גליון הש"ם

[מתני' וחכמים אומרים וכו' אלא יצא לבית השריפה. עי' שבועות דף יא ע"ב בתוס' ד"ה משום עורה וכו']:

שינויי נוסחאות

א) מיצות עור העולה ממקות (*ש"מ): ב) עור העולה (*ש"מ): ג) שיזכו (*ש"מ): ד) יזכו בכולן (ש"מ): ה) בש"מ עצמנו. וכן תיקן בכש"י: ו) הן נשרפין ועורותיהן עמהן כל"ל (*ש"מ), והגי' בפנים הוא מהל"ק: ז) לא רצו (כי"מ. וכדלעי"ל): ח) הקריב לההן לו יהיה (כי"צ): ט) בגלוין כ' דלש"ק מוחק מיצות ומחוסר כיפורים. וזו טעות, דהרש"ק לא נתכוון למחקן) (פ"מ, מה"ק ודק"מ). ועי' גם רש"ש שתמה ע"ז: י) ל"ל אבל יזכו (*ש"מ): יא) ל"ל ראיתי (ש"מ, כי"מ וצ', וכ"ה ברש"י): יב) ומאי (כתה"י): יג) בבשר. עולה ובאימורי קדשי קדשים כל"ל (צ"ק): יד) בכי"י שהעולה פרט: טו) בכי"פ ואת בשר הפר. וכל"ל, והוא בטמות כמו יד: טז) מפשיטין כו'. שהרי לא הזקיקון להפשט ונתנן לההן כו' (הזיק"ע. ובטי"ז בש"מ): יז) דהא בהדיא כל"ל (*ש"מ, גליון): יח) דקרא והכהן המקריב את עולת איש עור העולה אשר הקריב וגו' ועליה קאי כו' (כי"פ): יט) ל"ל לאכול (*ש"מ): כ) העורות שיכול כו' הל"ל (שמכ"י): כא) תיכת דאוי ממקן (*ש"מ): כב) ל"ל לאכילה (*ש"מ): כג) יוצא לבית השריפה כל"ל (*ש"מ): כד) ביה פסול (ש"מ): כה) בכתה"י נוסף וכו': כו) הישא דהך דלעיל מיניה נקט (עפ"י ש"מ וכי"פ): כז) ל"ל לו (ש"מ): כח) להכנים הס"ל ומה"ל אחר הפשטן עורותיהן כו' (שמכ"י, כי"י): כט) ל"ל הכהנים (ש"מ). וכ"כ"פ שאין דרך בכך ואסור להשהות הדם כו': ל) הלכך מתניתין נמי (*ש"מ): לא) בכי"י וש"מ נוסף דסתם זריקה קודם הפשט הוא: לב) דהיינו קודם (ש"מ): לג) בכי"פ עודו: לד) אפילו פסול קודם (שמכ"י): לה) וכל שכן אם אירע הפסול בבשר אחר הפשט ואחר זריקה דהוי העור לכהנים אבל אם כו' (ש"מ וב"ש): לו) נלל"ל כיון דהתם (באה"מ): לז) ל"ל כיפר (ש"מ): לח) בש"מ וטה"ק מיקנו לל"ל בדם. וכן מיקן בכי"ג ושם כיון דאירע הפסול בדם. ועי' מיאור הדבריס בגה"ק. ועי' ל"ק דמפרש עפ"י גי' שלנו: טל) בל"ו ה"ג, [ובה"ן מיקן הג"ה כלפניהן]. וגי' ל"ק ה"ג. ול"ל הכא נמי כיון דיכול להביא הכפף קודם זריקה הוי לא הוכר פסולו: מ) ל"ל אחר שנשחט (ש"מ). ובל"ק מיקן קודם שנזרק: מא) ל"ל דהא (ש"מ): מב) מיכת לעיל ליתא בכי"י (הגרי"ב): מג) בל"ו פסולו בלא ולא"ו:

שיטה מקובצת

ונמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו. עיין שו"ת מהר"ם בייר סי' מ"ח ובקלף סי' תע"ב:

רבי אליעזר ברבי שמעון כו'. קסבר בזריקה כשרה תליא היתר העור אבל נפסל בשר קודש זריקה אין העור מותר ואפילו הופשט קודש פסולו: **מ"ד.** הדם מרלה על העור לאחר שנפסל בשר: **לרבי אליעזר.** דאמר דם אע"פ שאין בשר: **אליבא דר' אליעזר כ"ע לא פליגי.** כלומר מילתיה דרבי אליעזר ברבי שמעון דאמר לא הורלה ודאי פלוגתא היא דעל כרחך מודה הוא ה) דאפילו רבי אליעזר לא קאי כוותיה דהא קאמר יזרוק לכתחילה אף ע"פ שאין בשר כגון אבד או נשרף אלמא זריקה מעלייתא היא: **כי פליגי אליבא דרבי יהושע.** כלומר הא דאמר דמ"ד הורלה כר' אליעזר ולא כרבי יהושע ליתא דאפילו אליבא דרבי יהושע אמרה רבי למילתיה: **ה"ג עד כאן לא א"ר יהושע אלא בבשר דליכא פסידא לכהנים.** ע"כ לא קאמר רבי יהושע אם אין בשר אין דם אלא לענין לעלות קרבן לבעלים לחובה דליכא פסידא לכהנים והתורה אמרה (דברים יב) הבשר והדם: **אבל לענין עור דאיכא פסידא דכהנים אפילו רבי יהושע מודה.** דלא מפסידנא מ) דהו שלא כדין ואם נשרף בשר או אבד קודם זריקה לכתחילה לא יזרוק וליכא נ) פסידא דכהנים שהרי לא קרב הקרבן יא) ואם עבר וזרק הדם הוא זריקה להתיר העור אע"פ יב) שלא עלה לו הקרבן הקרבה הוי וקרינא ביה עור העולה אשר הקריב: **מידי דהוה אדיעבד.** דקתני אם זרק הורלה. הניחא גבי נטמא איכא למימר הניח מרלה אבל ו) גבי יולא לא מרלה הניח וקאמר אם זרק הורלה אלמא ק"ל יד) היה לו לרבי יהושע בדרשה זו דאם אין בשר אין דם דאם זרק הורלה הלכך גבי אבוד ושרוף נמי אע"ג דבדיעבד נמי פסול כדאמרינן בגילד לולין (פסחים עח:) לענין עור מיהא מודה: **למלותן לא קאמר.** דהני הכשר מצותן בכך וכי קאמר ר' חנינא בנשרפין מחמת פסולן: **והאיכא קודש הפשט וקודש זריקה.** דבין לרבי בין לרבי אליעזר ברבי שמעון נשרף לרבי משום דקודש הפשט ולרבי אליעזר משום דקודש זריקה: **חלוץ קאמרי.** מימי לא ראיתי עור מופשט יולא לבית השריפה והנפסל קודש הפשט עורו נשרף בבשרו טו) ואין מפשיטים אותו: **והאיכא אחר הפשט קודש זריקה.** דלרבי אליעזר ברבי שמעון חלוץ טז) ונשרף הוא: **ומשני רבי חנינא לרבי מאאר דאמר לא הורצה כרבי יהושע.** תימה היכי מצי סבר כוותיה הא קתני ומודה רבי יהושע דאם זרק הורלה כדבסמוך ונראה לפרש ומ"ד לא] לא הורלה כר' יהושע דגזר נטמא בשר או נפסל דלא יזרוק אבוד ושרוף דליכא בשר כלל דהתם אפילו בדיעבד לא הורלה והכא נמי אין הדם מרלה על העור בפני עצמו אפילו בדיעבד בנטמא גזירה אבוד ושרוף ולא מיירי הכא באבוד ושרוף אלא בנטמא או נפסל ומ"ד הורלה ע"כ לא קאמר רבי יהושע דגזר לב) אבוד ושרוף ולא יזרוק אלא גבי בעלים דליכא פסידא דכהנים שעדיין לא זכו בעורו אבל עור דאיכא פסידא [דכהנים] דבכר זכו כהנים משנזרק הדם התם לא גזרינן אבוד ושרוף מידי דהוה בדיעבד פי' בפסול יולא וטומאה דדיעבד אם זרק הורלה ולא גזרינן הכא נמי מרלה הדם על העור בפני עצמו ופירוש הקונטרס דחוק: **יז) א"ר עקיבא מדבריו למדנו בו'.** משמע דוקא בעורו יאותו הכהנים אבל בבשרו לא דאפילו לעובדי כוכבים אסור והקשה ה"ר אפרים דבפרק כל פסולי המוקדשים (בכורות לב:) מתיר רבי עקיבא אפילו לעובדי כוכבים ולעיל פי' בריש פרק התערובת (דף עא:) לב) אבל לא התירו מומחה לא משמע דוקא משום טריפות הא לאו הכי לא והיינו דלא כר"מ דקנים בפרק לד) (כל פסולי המוקדשין (דף לג)) בבכור שנשחט אלא על פי מומחה מכאן דקדק בהלכות גדולות דהא דקיימא לן יז) כרבי מאיר בגזירותיו דוקא בגזירותיו ולא בקנסיו יח):

ומאי אחר הפשט קודם שנראו להפשט אחר שנראו להפשט מאי רבי ומאי רבי אלעזר בר' שמעון דתניא רבי אומר הדם מרצה על העור בפני עצמו וכשהוא עם הבשר נולד בו פסול בין קודם זריקה בין לאחר זריקה הרי הוא כיוצא בו ט) רבי אלעזר בר"ש אומר אין הדם מרצה על העור בפני עצמו וכשהוא עם הבשר נולד בו פסול קודם זריקה הרי הוא כיוצא בו אחר זריקה הורצה בשר שעה אחת יפשיטנו ועורו לכהנים לימא בדרבי אליעזר ורבי יהושע קמיפלגי א) [1]ועשית עולותיך הבשר והדם ב) רבי יהושע אומר א אם אין דם אין בשר אם אין בשר אין דם רבי אליעזר אומר דם אע"פ שאין בשר שנאמר [1]ודם זבחיך ישפך א"כ מה ת"ל ועשית עולותיך הבשר והדם לומר לך ג) מה ד דם בזריקה אף בשר בזריקה הא למדת שריוח יש בין כבש למזבח לימא מ"ד הורצה כר"א ומ"ד לא הורצה כר' יהושע ב) אליבא דר"א כ"ע לא פליגי כי פליגי אליבא דרבי יהושע מ"ד לא הורצה כרבי יהושע מ"ד הורצה אמר לך עד כאן לא קאמר רבי יהושע התם אלא בבשר דליכא פסידא לכהנים אבל עור דאיכא פסידא לכהנים אפילו רבי יהושע מודה מידי דהוה אדיעבד ג) דתנן ד) ה) נטמא בשר או נפסל או שיצא חוץ לקלעים ר"א אומר יזרוק רבי יהושע אומר ו לא יזרוק ז) ומודה רבי יהושע שאם זרק ח הורצה פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים למצותן לא קאמרינן הרי ה) קודם הפשט וקודם זריקה חלוץ קאמרינן והאיכא אחר הפשט וקודם זריקה לרבי אלעזר ברבי שמעון דאמר אין הדם מרצה על העור בפני עצמו רבי חנינא כרבי סבירא ליה ואיבעית אימא אפילו תוקמא ט) כרבי אלעזר ברבי שמעון מודה רבי שאין הפשט קודם זריקה והאיכא נמצאת טריפה בבני מעיים קסבר נמצאת טריפה בבני מעיים מרצה דיקא נמי דקתני א"ר עקיבא מדבריו למדנו שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו ש"מ ואלא מאי קמ"ל ר"ע הא קמ"ל אפילו י) בגבולין א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן יא הלכה כר"ע ואף ר"ע לא אמר אלא כשהתירו מומחה אבל לא התירו מומחה לא יב) והלכתא כדברי חכמים יג) (בשר בקבורה והעור בשריפה): **מתני'** פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים בזמן שהן נשרפין כמצותן יד) נשרפים בבית הדשן טו) ומטמאין בגדים ואם אינן נשרפין כמצותן נשרפין בבית טז) הבירה ואינן מטמאין בגדים

ס"ל. דאמר הדם מרלה על העור: ה"ג **ואב"א אפילו תימא כר' אלעזר בר"ש ומודה רבי שאין הפשט קודם זריקה.** אפילו תימא רבי חנינא כרבי אלעזר ס"ל ודקא קשיא לך הא איכא אירע בו יז) אחר הפשט קודם זריקה לא איתרמי ביומיו דאפילו לרבי דאמר הדם מרלה על העור בפני עצמו מודה הוא דאין הפשט קודם זריקה (ולא הורגלו בכך) וכל שכן לרבי אלעזר ברבי שמעון לא הורגלו בכך: **והאיכא נמצאת טריפה בבני מעיים.** לא יח) נמצא פסולו עד שהופשט ופסול זה קודם זריקה וקודם הפשט היה בו דקס"ד יט) דבין לרבי ובין לרבי אלעזר נשרף כדאמרן לרבי משום דקודם הפשט ולרבי אלעזר משום קודם זריקה: **מרלה.** הואיל ולא הוכר פסולו קודם הפשט לרבי וקודם זריקה לרבי אלעזר מרלה על העור והבשר ישרף כשאר פסולי קדשים: **אלא מאי קמ"ל רבי עקיבא.** כיון דשמעינן לרבי חנינא דאמר בשאר קדשים מרלה למה לי לאשמועינן בכור כ): **דאפילו בגבולין.** בכור בעל מום הנשחט בו כא) במדינה על מומו ולא התירו הכתוב אלא באכילה כדכתיב (דברים טו) בשעריך תאכלנו אבל אם מת עורו אסור וטעון קבורה ואשמועינן רבי עקיבא דהיכא דלא ניכר כב) טריפתו עד לאחר הפשט שראה שחיטתו והפשיט עורו כאילו מזרק דמו במקדש וגמלא טריפה לאחר הפשט: **בשר בקבורה.** כג) דאין מאכילין קדשים לכלבים ושריפה ליכא דאין שריפה בקדשים אלא כשהובאה כד) לעזרה ונפסלו לאחר שחיטה: **והעור בשריפה.** לא ידענא טעמא. וראה בעיני דל"ג האי פירושא כה) אלא ה"ג והלכה כדברי חכמים ותו לא מידי. ותוספתא כו) זו גירסא דתלמידי יז) תרביצאי כז) היא וטעו במה ששנינו במשנתינו במילתייהו דרבנן כח) לבית השריפה (לא) יצא ואני אומר דרבנן לאו אדר"ע קיימי דאיירי בבכור בגבולין אלא אדרבי חנינא קיימי דאיירי בקדשי המקדש: **מתני' נשרפין בבית הדשן.** חוץ לג' מחנות כדיליף לקמן בפירקין [דף קה:]: **ומטמאין בגדים.** לעסוקין כט) בהן כדכתיב (ויקרא טו) והשורף אותם וגו': **שלא כמצותן.** שנפסלו טעונין ל) שריפה כשאר פסולי קדשים: **בבית הבירה.** פעמים בעזרה פעמים בהר הבית כדאמרינן בגמרא [ע"ב]:

היו

מסורת הש"ס

ה) לעיל פה., ב) תוספ' זבחים רפ"ד פסחים עז. ירושל' פסחים פ"ז ה"ה, ג) לעיל סב., ד) [פסחים דף לד: עז:], ה) ירושל' שם, ו) [וע' תו' לעיל עח: סד"ה ונטריפה בכורות לב: ד"ה פסקן], ז) לעיל פב., ח) פי' בית המקדש [וע' רש"י מנחות פב:], ט) שייך לעיל במשנה קג:, י) [עילוזין מז.], כ) [וע"ע תו' יבמות לז. ד"ה מו, וזכ"ל ל: ד"ה וחכמים, וב"מ עב. ד"ה קומקין, וב"ב לד: ד"ה וחכמים, ובכורות כח. ד"ה ר"מן].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והעור כו' לבית הטריפה ואני כ"ל ותיבת יצא נמחק:

שינויי נוסחאות

א) קמיפלגי דתניא ועשית כל"ל (*ש"מ): ב) לא אליבא כו' כל"ל וכ"ה בכל כתה"י (דק"ס): ג) בש"מ גרים איוצא. וכ"ה בכתה"י דרש"י. אבל הגוס' גרסי אדיעבד: ד) ל"ל דתניא (בה"ז, הגרי"ב): ה) ל"ל והאיבא (ש"מ): ו) ל"ל תימא (*ש"מ): ז) דאפילו (*ש"מ): ח) בכ"פ דרבי אליעזר. ותיבת דאילו ליתא: ט) מפסדינן (כי"פ): י) דליכא (כי"פ): יא) בכ"פ נוסף ולא טרחו בקרבן זה. ועי' פנים מאירות שפי' בפנים אחרות: יב) דאע"פ (כי"פ): יג) דהוה איוצא דקתני גבי יוצא אם זרק כו' ל"ל (ש"מ וכי"פ): יד) בכי"פ וד"ו קל. ובס' בתה"מ גרים קבלה: טו) עם בשרו (כי"פ): טז) שמעון נשרף וחלוץ הוא כל"ל (*ש"מ): יז) בו פסול אחר (*ש"מ): יח) ל"ל דלא (*ש"מ): יט) ל"ל וקס"ד (*ש"מ): כ) ל"ל בבכור (*ש"מ): כא) תיבת בו ממקק (*ש"מ): כב) בכתה"י דלא הוכר טריפותו עד לאחר הפשט שרייה שחיטתו והפשטו לעורו כו'. וכ"ה בל"ו רפ"ט וס"ש. וכעי"ז בש"מ וכה"ז וס"ק: כג) בקבורה. כדין קדשים בחוץ דאין כו' (*ש"מ): כד) ששהובאו (בתה"י וש"מ): כה) אבל הרמב"ם גרס לה ומוקי לה בבכור פס. ועיין בהע"ב ובכס"מ שם פ"ג מהלכות בכורות ה"י, ועיין בה"ז (הגרי"ב): כו) ותוספת (ד"ו רפ"ב): כז) ל"ל דתרביצאי (ש"מ וכתה"י. וכ"ה בראש"ש ספ"ג דבכורות), ועי' לעיל דף נ ע"ב בש"מ אות מ' ובליקוטים שם: כח) דרבנן יצא לבית השריפה ואני אומר וכו' כל"ל (*ש"מ, וכ"ה בראש"ש שם): כט) ל"ל לעוסקים (*ש"מ): ל) ל"ל וטעונין (כתה"י וד"ו): לא) ל"ל מ"ד (בלא וא"ו) (ש"מ): לב) ל"ל גזירה (ש"מ): לג) כלו הס"ד. ומס"ל אבל לא התירו מומחה לא. משמע וכו' (שמכ"י, ב"ש, צ"ק): לד) ל"ל בפ' עד כמה (בכורות דף כח.) (הגרי"ב):

עין משפט נר מצוה

מט א) מיי' פרק ג' מהלכות פסה"מ הלכה לא:
ב) מיי' פ"ו מהלכות מעה"ק הלכה ד:
ג) מיי' פרק ג' מהלכות פסה"מ הלכה לא:
נ) הו מיי' פ"ג מה"ל בכורות הלכה י ועי"ש בכ"מ:
נא) ז מיי' פ"ז מהלכות מעה"ק הלכה ד:
נב) ח מיי' פ"ה מהלכות פרה אדומה הלכה ד:
נג) ט מיי' פרק ז מהלכות מעה"ק הלכה ד ופ"ה מהלכות פרה הלכה ד:

תורה אור השלם

1. וְעָשִׂיתָ עֹלֹתֶיךָ הַבָּשָׂר וְהַדָּם עַל מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְדַם זְבָחֶיךָ יִשָּׁפֵךְ עַל מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַבָּשָׂר תֹּאכֵל:
דברים יב, כז

מוסף רש"י

אם אין בשר. לאו קגון בעמנא או בעמבר, אין הדם מרק (פסחים עז.) דם אע"פ שאין בשר. כסיכה ונפטרו הבעלים מה דם. עולה: בזריקה. שעומד באלן חוזק מן הכלי, כדכתיב וחזקו: אף בשר בזריקה. אלמא אויר יש ומתמת האויר החזק לזריקה שעומד בכבש חוזק אל עבר האויר למעכבה: שריוח יש בין כבש למזבח. אויר יש בין כבש למזבח שלא היה דאם בכבש נוגע במזבח אלא אויר מעט מפסיק ביניהם (לעיל סב: וכעי"ז פסחים עז.).
והמקבל את האיברים עומד על הכבש וחוזקן על מערכת הבעלים לקיים מצות זריקה: או בפסל. בטבול יום (פסחים עז.) ר"א אומר יזרוק. את הדם, כ"ש לבעמיה דאמר בגילד לולין (דף עז.) דם אע"פ שאין בשר: ר' יהושע אומר לא יזרוק. ר' יהושע לטעמייה דאמר אם אין בשר אין דם, ויצא חוץ לקלעים בבשר קדשי הקדשים קאמר, שמתיצה שלהן חומת עזרה, כדכתיב בגולמו במלר אהל מועד יאכלוה, ואם יצאת נפסלת כדלעיל בגילד לולין מאל הקודש פגימה (שם לד.):

שיטה מקובצת

ת"ל ועשית עולותיך כו'. עיין לעיל דף מ"ב ע"ב: **ואף** רבי עקיבא. עיין בתוס' בכורות (דף ל"ב ע"ב):

לא מחשבה הוא דלא פסלה אבל לינה פסלה. תימה דבריש הוליאו לו (יומא דף מח.) בעי רב פפא חישב בחפינת קטרת מהו ת"ש הוסיף רבי עקיבא הקומץ והקטרת כו' מדפסיל טבול יום פסולה [לה] נמי מלינה ומדפסלה לינה פסלה נמי מחשבה ולא דמי כדהכא וי"ל דהתם דבאכילת מזבח מה לי מחשבה מה לי לינה אבל הכא בנשר פרים הנשרפין [לו] וא"ת היכי פסלה מחשבה בקטרת הא תנן לעיל בפרק ב"ש (דף מב:) דקטרת ולבונה אין בהן משום פיגול וי"ל דנהי דכרת ליכא מחשבה מיהא פסלה מידי דהוה אחטאות הפנימיות לרבי שמעון דאמר בפ"ק (לעיל יד.) מודה היה רבי שמעון לפסול מק"ו משלא לשמו ובקטרת נמי אהני ג"ש דמלא מלא ממנחה והתם הקשה בקונטרס אמאי הוצרך לדקדק מטבול יום הוה ליה לאתויי ממתני' דמעילה (דף י.) דקתני בהדיא הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינה ותירץ רבינו יב"א משום דהיא מיירי בקטרת דכל השנה כדקתני קדשו בכלי והוא דמיקדש בכלי פסלה דיה לינה אבל התם בקטרת דיום הכיפורים דעיקרה אינה בכלי אלא משום דלא אפשר כדאמר התם לעיל והא [לו] אמרי' דלא מיפסלה בלינה אבל היא דרבי עקיבא משמע דמיירי בכל קטרת ועוד י"ל דהיא דמעילה איכא לאחויי מדרבנן וכן [לח] מחיינן עליה משום פיגול וטומאה הוא אמינא מכח מרדות כמו [מ] אבל אוכלין טמאין ושתה משקין טמאין ושתה רביעית יין ונכנס למקדש ושהה כדי אכילת פרס חייב דהיינו מדרבנן דפסול גויה [הוי דרבנן] כדאמרינן בפרק בתרא דיומא (דף פ:) אבל היא דר' עקיבא פשיטא לאורייתא [מא] מדפסל טבול יום ע"י לירוף דאי מדרבנן לא הוה מחחמירין [מב] נמי האי פסול על ידי לירוף וא"ת והיכי דייק מדפסיל טבול יום פסלה נמי לינה והא משנינתה במכתשת נפסלת בטבול יום ולינה לא פסלה עד שתנתן במתחה כדאמר פרק קמא דשבועות (דף יח.) וי"ל דהא דנפסלת בטבול יום [מג] היינו מדרבנן: **שיצא** רובו במיעוט אבר. פי' בקונטרס דמיבעיא ליה לענין טומאת המתעסק בהן וקשה דבסוף כילד צולין (פסחים פה:) אמרינן המוליא בשר פסח מחבורה לחבורה אינו חייב עד שיניח הוצאה כתיב ביה כשבת ופריך ממתני' דהכא דהיו סובלין אותו במוטות דקתני דאשרים מטמאין בגדים אחרונים אין מטמאין בגדים עד שיצאו ולא עד שיצאו הראשונים חוץ לחומת העזרה והאחרונים לא יצאו הראשונים מטמאין בגדים והאחרונים אינן מטמאין בגדים עד שיצאו [מד] יצאו אלו ואלו מטמאין בגדים [מה] רבי שמעון אומר [מו] אינן מטמאין עד שיוצת האור ברובן ניתך הבשר אין השורף מטמא בגדים: **גמ' [מז] מאי** בירה אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מקום יש בהר [מח] הבית ובירה שמו ור"ל אמר כל הבית כולו קרוי בירה שנאמר (ואל) [1] הבירה אשר הכינותי אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה [מט] שלשה [נ] בית הדשנין הן בית הדשן גדול היה בעזרה ששם שורפין פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים ופרים הנשרפין ושעירים הנשרפים שאירע בהן פסול קודם זריקה [נא] ובית הדשן אחר היה בהר הבית ששם שורפין פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שאירע בהן פסול אחר זריקה וכמצותן חוץ לשלש מחנות תני לוי שלשה בית הדשנין הן בית הדשן גדול היה בעזרה ששם שורפין פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים ופרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שאירע בהן פסול בין קודם זריקה בין לאחר זריקה ובית הדשן אחר היה בהר הבית ששם שורפין פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שאירע בהן פסול ביציאתן וכמצותן חוץ לשלש מחנות בעי רבי ירמיה [נב] דלינה מהו שתועיל בפרים הנשרפים ובשעירים הנשרפים מי אמרינן כי מהניא לינה בבשר דבר אכילה אבל הני דלאו בני אכילה נינהו לא או דלמא לא שנא אמר רבא הא מילתא איבעיא ליה לאביי [נג] ופשטנא ליה מהא [נד] ושוין [נה] שאם חישב באכילת פרים ובשריפתן שלא עשה כלום מאי לאו מדמחשבה לא פסלה לינה נמי לא פסלה ודלמא [נו] מחשבה הוא דלא פסלה אבל לינה פסלה תא שמע [נז] פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין מועלין בהן משהוקדשו נשחטו הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כיפורים [נח] ובלינה מאי לאו לינת בשר לא לינת אימורין והא מדקתני סיפא [נט] כולן מועלין בהן בבית הדשן עד שיותך הבשר מדסיפא בשר רישא נמי בשר מידי איריא סיפא בשר רישא אימורין תא שמע דתני לוי שאירע בהן פסול ביציאתן מאי לאו [ס] לינה [סא] לא [סב] פסול טומאה ופסול יציאה [סג] בעי ר"א [סד] יציאה מהו שתועיל בפרים הנשרפים ושעירים הנשרפים מאי קמיבעיא ליה א"ר ירמיה בר אבא [סה] אליבא דמ"ד [סו] עדיין לא הגיע זמנו לצאת מי אמרינן ה"מ בשר דאין סופו לצאת חובה [יא] אבל הני דסופן לצאת חובה לא או דלמא ה"נ [יב] לא הגיע זמנו לצאת ת"ש דתני לוי שאירע [יג] בו פסול ביציאתו מאי לאו פסול יציאה לא [יד] פסול טומאה ופסול לינה בעי רבי אלעזר פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים [טו] שיצא [יד] רובו במיעוט אבר מהו [טז] חך מיעוטא דאבר בתר רובא שדינן ליה והא לא נפקא ליה או דלמא בתר רובא דבהמה שדינן [טז] פשיטא דלא שבקינן רובא דבהמה ואזלינן בתר רובא דאברים [יז] אלא [יח] שיצא חציו ברוב אבר [יח] האי מיעוטא דאבר היו סובלין אותו [יט] במוטות [כ] לקמן ילף לה: הראשונים. בני אדם הנושאין אותן במוטות אותן שבראש האחד יוצאים לאשונים: **עד שילאו.** האחרונים. בגמרא [קה.] ילף לה: **ניתך הבשר.** דגמרא [כא] שריפתן אין המסייע שוב בהן מטמא בגדים אבל מקמי הכי כל המסייעין בשעת שריפה מטמאין בגדים. וכולה ילף בגמרא [דף קו.]: **גמ' אשם שורפים פסולי בשר קדשי קדשים.** שמחיצת אכילתן בעזרה ופסולי אימורים אפילו של קדשים קלים דהואיל והקטרת הכשירן בעזרה אף שריפת פסוליהן בעזרה כדילפינן בפסחים בפרק כל שעה (דף כד.) מבקדש באש תשרף: **קודם זריקה.** אלא הגיע זמנו [כב] לצאת לפיכך נשרפין בעזרה: **אחר זריקה.** שהגיע זמנו [כב] לצאת לפיכך נשרפין חוץ לעזרה: **וכמצותן.** וכשהן נשרפין כמצותן שלא אירע בהן שום פסול: **נשרפין חוץ לג' מחנות.** כדילפינן בפירקין [קה.]: **בין לאחר זריקה.** הואיל ועדיין לא יצאו: **בילאתן.** לאחר שילאו: **מהו שתועיל.** לפוסלן אם לנו: **בבשר דבר אכילה.** [כג] עולה או אימורין שהן לאכילת מזבח [כד] [ג] אבל הני דלשריפה קיימי דלא אשכחן לה אלא או באכילת מזבח דכתיב (שמות כג) לא ילין חלב חגי וגו' או באכילת אדם דכתיב (שם יב) לא תותירו וגו': **ושוין שאם חישב כו'.** ושוין ר"ש וחכמים שנחלקו בפרק ב"ש (לעיל מג.) אם פיגול וטהג בחטאות הפנימיות [ד] שאם חישב לאכול מבשר הפרים למחר או אם חישב בשחיטה על מנת לשורפן חוץ לג' מחנות למחר לא עשה כלום דמחשבת אכילה בדבר שדרכו לאכול בעינן והני לאו דרכן לאכול וגבי שריפה נמי אע"ג דכי אורחיה חשיב אכילת מזבח או אכילת אדם בעינן לפגל ומ"ד פיגול וטהג בפנימיים כגון אם חישב על הקטרת אימורים להקריבו [כה] למחר: **ליה נמי לא פסלה.** בנשרו [כו]. [ה] קס"ד דאי ליה פסלה מחשבת לינה נמי פסלה: **לינת אימורין.** דבמילי דהקטרה ודאי פסלה ליה: **עד שיותך הבשר.** דכל זמן שלא נעשית מצותן מועלין בהן: **מדסיפא.** לענין מעילה בבשר אחרי: **רישא נמי.** לענין [כז] ליה לענין בשר קאמר: **דתני לוי.** במתניתא דלעיל: **ופסול יציאה.** כגון שילאו לפני זריקת דמים שעדיין לא הגיע זמנן לצאת [כח]: **יציאה מהו שתועיל.** לפוסלן אם יצאו מן העזרה לפני זריקת דמים: **מאי קמיבעיא ליה.** אמאי תיפסול הרי סופן לצאת: **א"ר ירמיה בר אבא.** כי קא מיבעיא ליה אליבא דמאן דפסיל בשר קדשים קלים שילא לפני זריקת דמים משום דעדיין לא הגיע זמנו לצאת בפרק כל התדיר (לעיל פט:) הכא מאי מי אמרינן הני מילי בבשר קדשים קלים דאין סופן חובה לצאת אבל הני שסופן לצאת [כט] חובה לא מיפסלי בילאתן: **לא פסול טומאה ולינה.** דקאי [ל] הכא ומדחי ליה קאי הכא ומדחי ליה: **שילא רובו** [לא]. ומיעוט אחד מן האברים משלים לרובא של בהמה ליצאתה: **מהו.** מי הוי יציאה [לב] לטמא את המתעסקין בהולאת רובן או [לג] לא הוי יציאה מי אמרינן שדי מיעוטא דאבר [לד] בתר

עין משפט נר מצוה

נד א מיי' פ"ה מהלכות פרה אדומה הלכה ה:
נה ב מיי' פ"ז מהלכות מעה"ק הלכה ג:
נו ג מיי' פ"ה מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ד
נז ד מיי' פרק יט מהלכות פסח"מ הלכה ג ולהומרא:
נח ה מיי' שם פי"ד הלכה ח:
נט ו מיי' פ"ג מהלכות מעילה הלכה ל:
ז מיי' פ"ג מהלכות טומאת אוכלין הלכה ז:
ח מיי' פרק יט מהלכות פסח"מ הלכה ג
ט מיי' פ"ג מהלכות מעילה הלכה ל:
ס יב מיי' פרק יט מהלכות פסח"מ הלכה ג:

תורה אור השלם

1. וְלִשְׁלֹמֹה בְּנִי תֵּן לְבָב שָׁלֵם לִשְׁמֹר מִצְוֹתֶיךָ עֵדוֹתֶיךָ וְחֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת הַכֹּל וְלִבְנוֹת הַבִּירָה אֲשֶׁר הֵכִינוֹתִי:
דה"א כט, יט

הגהות הב"ח

(א) במשנה במוטות הראשוני' יצאו חוץ לחומת: (ב) גמ' אמר רבי ירמיה בר אבא כי קמיבעיא ליה אליבא דמ"ד: (ג) רש"י ד"ה בבשר דבר וכו' לאכילת מזבח או בשר קדשי קדשים שהן אכילת אדם הס"ד ואח"כ מ"ה אבל הני דלשריפה קיימא לא דלא אשכחן להו לפסול בלינה אלא אם: (ד) ד"ה ושוין וכו' הפנימיות שויין שאם חישב וכו' על הקטרת אימורין. נ"ב דהוא אכילת מזבח: (ה) ד"ה לינה וכו' דקס"ד:

גליון הש"ס

גמ' לא פסול טומאה ופסול יציאה. הא דנקטו פסול יציאה דלמ"ד טומאה הותרה בלינות נ"ש טומאה. וק"ל דאין נפרש מה דאמר לוי נפסל אחר זריקה שריפתו בעזרה מה פסול משכחת לה אם אין בו פסול ליצה ולא נשאר רק פסול יוצא וממילא הוי נפסל ביציאתו דבריתתו בנירה: שם יציאה מהו שתועיל בפרים. עיין בירושלמי פרק ו דיומא הלכה ו:

ליקוטים

צריכין הכשר טומאה ממקום אחר. [פי' ר"ן] דמה שסופו לטמא טומאה חמורה לא מהני אלא לענין זה דחשבינן ליה כאילו הוכשר במים וכאילו נגע בשרץ אבל אין מועיל לעשות שאין אוכל כאוכל. וכן מוכח בזבחים בס"פ טבול יום דת"ר השורף הפרה ופרים וכו' ופריך בשלמא ר"מ וכו' ומשני אין צריכין הכשר טומאה ממקום אחר. פי' נהי דהאי דסופו לטמא טומאה חמורה אין צריכין הכשר טומאה, אבל הכשר אוכל בעי ומש"ה שעיר המשתלח דלא חזי לאכילה שהוא חי לא מטמא. והשתא פליגי דר"מ סבר דמה שסופו לטמא טומאה חמורה מועיל ליחשב אכילה, ורבנן סברי דפרה ופרים דוקא מטמא ולא שעיר המשתלח משום דאינו מועיל ליחשב אוכל (תוס' נ"ק ע"ז ע"ב): ויש כאן דעת אחרת לקצת המפרשים שהם סוברים דכל שסופו לטמא טומאה חמורה אע"פ שאינו אוכל, מטמא טומאת אוכלין כו'. וההיא דטבול יום הכי פירושה כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא צריכין הכשר טומאה ממקום אחר כלומר לדברי חכמים הא דתנא דבי רבי ישמעאל לא שייכא הכא, שאלו אין סופן לטמא טומאה חמורה כיון שאין

מסורת הש"ס

(לא) פסחים פה: ת"כ אחרי פרש' ה ה"ו, ירושי' יומא פ"ו ה"ו, (ב) יומא מז: תוספ' שם פ"ג הי"א, (ג) יומא ב. ירושי' פסחים פ"ז ה"ח, (ד) [לעיל לה.] עי' ירושי' יומא שם, (ה) מעילה ט. לעיל לה:, (ו) ירושי' שם, (ז) לעיל פט:, (ח) חולין ע., (ט) [כריתות יב:], (י) [פי' הסוא דשבועות דמכתשת, וע' בתו' יומא מח. ד"ה מדפסיל ביתר ביאור], (כ) עי' שבת צב. ובריש"י ד"ה אבל מליאה.

מוסף רש"י

היו סובלין אותן במוטות. פרים הנשרפים כגון פר ושעיר יום"כ ופר העלם דבר ופר כהן משיח, הנשרפין חוץ לג' מחנות (פסחים פה:) **הבירה אשר הכינותי.** אשר זימנתי לה מקום גוזן פרוזה לבנותה בו, ודוד קאמר ליה לשלמה קבא בדברי הימים (יומא ב.) **פסולי קדשי קדשים.** כגון מנחה ועולה וחטאת שנטמאו או נשפך דמן, ומנחה שלא נקטר קומצה, ואימורי קדשים קלים שנטמאו, ודווקא נוטר הני שמחיצתן בתוך חומת העזרה, אבל שאר פסולי קדשים קלים שחוצלן בכל העיר אף שריפתן אם נפסלו חוץ לעזרה הן, והכי נמי תנן בחלה עוברין (פסחים מט.) שורפן לפני הבירה והיינו חוץ לעזרה ושם היה בית הדשן לכך (פסחים נד.) **ושוין.** ר"ש וחכמים שנחלקו בפ' ב"ש, דרבנן אמרי פיגול וטהג בפרים הנשרפים ור"ש אומר כל שחיצו על מזבח המיוחס כשלמים אין מיחייבין עליו משום פיגול, ושוין שאם חישב בחחת מעבודות הדם לאכול מן הפרים לאחר או לשורפן בבית הדשן הסילוקתו לאחר לא עשה כלום, דמחשבת אכילה לא מהניא כלום, דדבר שאין דרכו לאכול הוא, ומחשבת שריפה נמי לא, דאמחשבת אכילה מזבח קפיד רחמנא, אבל שריפה לאו לשון אכילה הוא, ואע"ג דאמרינן בפרקין דלעיל חישב שחאכלנו אש לאחר פיגול, הני מילי דחשיב בלשון אכילה כדאוקי התם (לעיל לה.) **פרים הנשרפים ושעירים הנשרפין.** הן קדשי קדשים ואין בהן היתר לכהנים והזאת דמן קונבן לפיגול אם חישב עליהן בשעת שחיטה וכיון דלית בהו היתר לכהנים מועלין בהן בבית הדשן, במקום שריפתן (מעילה ט.): **הוכשרו ליפסל.** נתקנו לקבוע פסולין אלו, בטבול יום ובמחוסר כפורים. אם נגעו בהן (לעיל לה.) **עד שיותך הבשר.** עד שיתעבל הבשר שנעשה אפר דהיינו מלותן (מעילה שם) **יציאה.** חוץ לעזרה מהו שתועיל כדרך שפוסל בכל הקדשים שאם יצאו נפסלין ביוצא (עפ"י לעיל כ:).

שינויי נוסחאות

א] ל"ל אותן (*ש"מ, וכ"ה במשניות): ב] שֶׁיָּצְאוּ, יָצְאוּ אלו ואלו, אלו ואלו מטמאין כו' (שמכ"י, וכ"ה במשניות): ג] אומר אלו ואלו אינן מטמאין בגדים עד שֶׁיָּצְאַת האור כו' (שמכ"י, וכ"ה במשניות): ד] נ"ל בירושלים (פרי"ד): ה] בש"מ וכ"ל נוסף אמר רב: ו] בכל כתה"י וש"מ רבי אלעזר (דק"ס): ז] בכל כתה"י לאמי. ועי' תוס' לעיל נ ע"א ד"ה אמר (דק"ס): ח] מיכח דלמא נמקק, ול"ל לא (ש"מ, וכ"ה בתוס'). וכ"מ לא דלמא: ט] לאו פסול לינה כל"ל (*ש"מ): י] בכ"ל נוסף דילמא. ועי' רש"י ד"ה לא פסול כו': יא] מיכח חובה דהכא ודבמקום ליכח בכתה"י ודפ"ר, והוסיפן בה"ר עפ"י פיהוס רש"י (דק"ס ועי"ע שם): יב] ר"ת הני נמי (כי"ב): יג] שאירע בהן פסול ביציאתן כל"ל (*ש"מ), וכ"ה לעיל בסמוך: יד] שיצאו רובן כל"ל (ש"מ): טו] בכ"ל וד"ו ובפ"ג מהו הך רובא דאבר בתר מיעוטא שדינן ליה והא נפקא ליה וכו', ומ"כ מקיים ואזלינן בתר מיעוטא דאבר: יז] בכתה"י: יח] בכתה"י וד"ו דאבר: יח] בכ"ל נוסף מהו: יט] אותן. את הנשרפין כל"ל (*ש"מ): כ] כתה"י במוטות להוציאן לבית שריפתן והס"ד (ותיבות לקמן ילף לה ליתא שם), וכ"ה בלע"ב, וכעי"ז בש"מ: כא] ל"ל דנגמרה (ש"מ): כב] ל"ל זמנן (ש"מ): כג] ל"ל בגון בשר עולה (ש"מ): כד] מזבח או בשר קדשי קדשים שהן לאכילת אדם. אבל הני דלשריפה קיימי לא מהניא בהו לינה דלא אשכחן לה כו' כל"ל (*שמכ"י). [וכל"ק וח"ל דלא אשכחן לינה כו']: כה] להקטירן (כתה"י, שמכ"י): כו] בבשרן (כתה"י, שמכ"י): כז] לענין לינה בבשר קאמר (ש"מ). וכתה"י לענין בשר קאמר: כח] בש"מ וכ"פ נוסף ופסול קודם זריקה דתני בה דשריפתה בעזרה בשאר פסולים מיירי ולא בפסול יוצא. והס"ד [ועי' גל' קס"ד שהגיה בש"מ דתמת 'קודם זריקה' ל"ל 'אחר זריקה' ומ"ש 'בשאר פסולים' כ"ל בפסול טמא. והמכוון בזה לייפב קושית הגרע"א בגלה"ש ע"ש. אך כאמור בכ"פ איתא כלשון הש"מ]: כט] חובה לצאת (ש"מ, כתה"י): ל] קאי הכא כו' וקאי הכא (כתה"י): לא] רובן במיעוט אבר. מיעוט אחד וכו' כל"ל (ש"מ, כתה"י): לב] ס"א יציאה ואם נטמא שורפו בהר הבית כדתני לוי או לא וכו' (כי"פ וש"מ) ועי' תוס': לג] או לאו יציאה היא דאמרינן שדי כו' כל"ל (ש"מ, כתה"י): לד] דאבר שיצא לחוץ בתר כו' כל"ל (צ"ק): לה] פסולה נמי לינה כל"ל (ב"ש, צ"ק): לו] בל"ק מוסיף כלן נהי דלינה פסולה בהו דלמא מחשבה לא פסולה בהו: לז] ל"ל והוי (ש"מ, צ"ק): לח] וכן הא דקתני סיפא וחייבין עליה כו' כל"ל (צ"ק): מ] ל"ל דמדאורייתא (ב"ש): מא] ל"ל לטמא (ב"ש): מב] ל"ל דלא (באה"מ):

בתר רוב אבר שדינן ליה והא נפק ליה או דלמא בתר בהמה שדינן ליה תיקו רבה בר רב הונא מתני לה בגברי במתעסקין בו חמשה בני אדם ונפקו תלתא ופשו להו תרי מאי בתר רוב מתעסקין אזלינן או [א] בתר בהמה אזלינן [א]תיקו [ב]בעי רבי אלעזר פרים ושעירים הנשרפים שיצאו וחזרו מהו מי אמרינן כיון דנפקי להו איטמו [ב] להו או דלמא כיון דהדור הדור אמר ר' אבא בר ממל ת"ש [ג]היו סובלין אותן במוטות הראשונים יצאו [ג] חוץ לחומת העזרה והאחרונים לא יצאו הראשונים שיצאו חוץ לחומת העזרה מטמאין בגדים והאחרונים אין מטמאין בגדים עד שיצאו ואי ס"ד כיון דנפקי להו איטמו הנך דאיכא גואי [ד] ליטמא אמר רבינא ותסברא הא בעינא [1]ואחר [ד] יבא אל המחנה וליכא אלא רבי אלעזר היכי בעי לה כגון [ג]דנקיטי לה בבקולסי [ג]ת"ר [ה] [ד]פרים ופרה ושעיר המשתלח המשלח השורפן והמוציאן [ד]מטמא בגדים והן עצמן אין מטמאין בגדים אבל מטמאין אוכלין ומשקין דברי ר"מ וחכ"א פרה ופרים מטמאין אוכלין ומשקין שעיר המשתלח אינו מטמא [ו] שהוא חי והחי אינו מטמא אוכלין ומשקין בשלמא לרבי מאיר [ז] כדתנא דבי ר' ישמעאל [ה]דתנא דבי רבי ישמעאל [2]על כל זרע זרוע [ח] מה זרעים שאין סופן ליטמא טומאה חמורה וצריכין [ט] הכשר אף כל שאין סופן ליטמא טומאה חמורה צריכין הכשר [ו]יצתה [ז] נבלת [ח]עוף טהור שסופה ליטמא טומאה חמורה ואין [יא] צריכה הכשר אלא לרבנן אי אית להו דתנא דבי רבי ישמעאל אפילו שעיר המשתלח [ט] אי לית ליה אפי' פרה ופרים מגלן כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא [י] וצריכין [יב] הכשר טומאה ממקום אחר [ו]בעי רבי אלעזר פרים ושעירים הנשרפים מהו שיטמאו אוכלין ומשקין בפנים כבחוץ מחוסר יציאה כמחוסר מעשה דמי או לא בתר דבעיא הדר פשטה מחוסר יציאה [יא]כמחוסר מעשה דמי בעא מיניה רבי אבא בר שמואל [יג] מרבי חייא בר אבא נבלת עוף טהור לר' מאיר מהו שיטמא [יד] בכזית דמחתא לארעא לא תיבעי לך דנקיט בפומיה לא תיבעי לך כי תיבעי לך דנקיט ליה בידיה מחוסר קריבה כמחוסר מעשה דמי או לא (בתר דבעיא הדר פשטה) **או דלמא בתר בהמה אזלינן.** תימה אם הבהמה בפנים פשיטא דגברי טהורים כדמוכח כולה שמעתין ויש לומר דה"ק בתר בהמה דוקא אזלינן בתר רובא אבל בגברי לא: **או דלמא** כיון דהדור הדור. פי' בקונטרס דמבעיא ליה לענין טומאת בגדים של אלו שהוציאו וקשה אטו מחיצות עזרה מקום [לו] טהרה דכיון שנטמאו מי יטהרם ונראה לפרש דמבעיא ליה לענין הנוגע בפנים דדלמא כיון דיצאו בחוץ אע"ג דחזרו הנוגע בפנים טמא ומסיק דמיבעיא ליה כיון [לח] דנקטי בבקולסי וביירי בעומד [מל] בחוץ ואוחז במקלות להוציאם לאחר שיחזרו [מ] כדפירש בקונטרס. הג"ה: **פרים הנשרפים.** שיצאו הפרים והאנשים וחזרו הפרים וגברי מהו פשיטא [מא] האנשים וגם בגדים שהיו עליהם טמאים ובחזרתן לא נטהרו אלא אם אנשים אחרים נכנסו בעזרה ויתעסקו [מב] בהוצאתן או הראשונים לבשו בגדים אחרים מי הוו טמאים בעסק זה קודם שיצאו חוץ לעזרה [מג] כיון שיצאו הפרים כבר חשוב כאילו מוציאים אותם מפתח עזרה ולחוץ. וקאמר מי [מד] תלי מילתא בהוצאת הפר לבדו אע"פ שלא יצאו האנשים א"כ גבי סובלין אותן במוטות כיון שיצא הפר ולכך נטמאו הראשונים אם כן גם דגוצי נטמאו. ותסברא שיהא תלוי ביציאת הפר לבדו והא בעינן ואחר יבא אל המחנה אלא פשיטא דבעיא [מה] גם שיצאו האנשים עם הפרים ולכך דגוצי לא נטמאי וגם בבעיא דילך אנשים אחרים שמעולם לא יצאו פשיטא דטהורים או גברי קדמאי אם לבשו בגדים אחרים. אלא רבי אלעזר הכי בעי דנקטי בבקולסי שהפרים יצאו וחזרו [מו] אנשים אחרים ועמדו חוץ לעזרה ומוציאין הפרים שבתוך העזרה במקלות מי אמרינן כיון שהפרים כבר יצאו והאנשים עומדים בחוץ חשוב כאילו מוציאין אותן מפתח עזרה ולחוץ וטמאין או חשוב כאילו לא יצאו הפרים מעולם לחוץ וטהורים אבל אם נכנסו בפנים גברי חדשים או הראשונים בבגדים חדשים כיון שמעולם אלו לא יצאו פשיטא דטהורים אע"פ שיצאו כבר הפרים. מה [מז] שבפנים אינו מבואר וזה עיקר. **ברוך ד"ך: מחוסר יציאה כמחוסר מעשה דמי או לא.** ות"ת אי מטמאו בפנים אם כן יטמאו את האימורים ויש לומר דמחוסר חתיכה פשיטא דהוי כמחוסר מעשה ולא [מח] תטמאו בשעת פריסתן דמיירי בניתזין בעל [מט] כרחו

בתר רוב האבר והוה ליה כמאן דלא נפק ואין כאן רוב הבהמה לחוץ [מו] ולענין טומאת בגדים [מז] מחוץ למחנה בעי (האי מיעוטא דאבר שיצא לחוץ): [1] **אלא שיצא חציו.** של פר בדוב אבר. בחלי הפר [יז] (הג"ה) יצא רוב אחד מן האברים ומיעוטו בחלי הפר שבפנים: האי מיעוטא דאבר. שנשאר בפנים בתר רובא דאבר שיצא שדינן ליה והוה ליה כמאן דנפק ואשתכח רוב בהמה מבחוץ: **או דלמא בתר בהמה.** דמיחבר בה והיכא דאיתא שדינן לה [יח] (ג) ואע"ג דלאו רובא דבהמה היא אלא פגרא וליכא למימר כדאמרן לעיל שבקינן [יט] רובא דבהמה (ד) אפילו הכי כיון דאין האבר נתוק לא אזלינן ביה בתר רובא ולא הויא יציאה ואם כן] נטמא הפר שורפו בפנים: **מתני' לה.** להך בעיא בדובא דמגיינא דגברי: **שיצאו וחזרו מהו.** קס"ד לענין טומאת בגדים של אלו שהוציאום קמיבעיא ליה: **איטמו להו.** בגדיהם: **כיון דהדור הדור.** והוו להו כמי שלא יצאו: **הנך דאיכא גוואי נמי נטמאו.** דהא יציאה לענין טומאת בגדים בפרים כתיבא [כא] יוצא אל מחוץ למחנה ושרפו וגו' ומייתי יליפין לקמן בפירקין (דף קס:) לומר לך כיון שיצא הפר חוץ למחנה אחת מטמא בגדים אע"פ דלא נפוק גברי נטמאו אלא אם לאו משום דאמר' דאי הדור הדור וכל שכן אלו שמוחזרים ועומדין שהרי לא יצאו [כב]: **אמר רבא והסברא.** דהך [כג] דקמייתי דאיכא מילתא היא: **הא בעינן ואחר יבא אל המחנה.** אלמא קרא בדנפיק לגברא קאי דכל כמה דלא נפק לא קרינא ביה ואחר יבא וכיון דלא קרינא ביה ואחר יבא לא קרינא ביה יכבס בגדיו: **ופרכינן אלא ר' אלעזר היכי בעי לה.** דכיון דבהכי תליא מילתא [כד] מכי נפק קרינא ביה יכבס בגדיו ואי אהדריהו ואתו אחריני לאפוקינהו אפי' חשבת להו [כה] מוציאין לא מטמאו הנך בתראי עד דנפקי דהא לא קרינא בהו ואחר יבא: **דנקיטי לה בבקולסי.** שאחזום במקלות ועומדין מבחוץ להוציאם לאחר שחזרו וקמיבעיא ליה מי אמרינן כיון שיצאו [כו] חוץ לעזרה כל העסוקים בהן מכאן ואילך חוץ לעזרה מטמאין בגדים או דלמא כיון דהדור הדור ועד דנפקי לא מטמאו: **בקולסי.** בלשון הס"ם ירושלמי מקל ורמיתי דוגמתו [כז] (ה) בלעזי תרס נעל בקולסא ותברינון: **השורף פרה אדומה ופרים הנשרפים מטמאין בגדים.** פרה בהדיא כתיב בה (במדבר יט) פרים פר כהן משיח ופר העדה (ו) ופר [כח] יוס הכיפורים גמרי מקרא יתירא לחטאת חטאת בשילהי כל הזבחים שנתערבו (לעיל פג.) ופר [כט] יוה"כ בהדיא כתיב (ויקרא טז): **והן אינן מטמאין בגדים.** פרה ופרים עצמן אין מטמאין בגדים הנוגעין בהן בלא מתעסקין אבל מטמאין אוכלין ומשקין הנוגעין בהן. ולקמן מפרש טעמא: **כדתנא דבי ר' ישמעאל מה זרעים שאין סופן ליטמא טומאה חמורה.** כגון אדם ובגדים: **וצריכין הכשר.** דבר המכשירין לקבל טומאה כגון נתיצת מים ומגע שרץ: **אף כל שאין סופו ליטמא טו'.** כגון שאר אוכלין אבל הני פרה ופרים ושעיר הואיל וסופן ליטמא אדם ובגדים כגון המתעסקין בהן אין צריכין הכשר [ל] טומאה הלכך מטמאו מחיים ואע"ג דלא [לא] איטמויי שאר בעלי חיים דעלמא: **אלא לרבנן אי דאית להו דתנא דבי רבי ישמעאל אפי' שעיר המשתלח ואי לית להו דתנא דבי רבי ישמעאל פרה ופרים מנא להו.** הרי טהורין הן ולא נאמרה בהן טומאה אלא למתעסקים בהן: **אמרי במערבא צריכין הכשר טומאה ממקום אחר.** הא דתנא דבי רבי ישמעאל ה"ק כל שאין סופו ליטמא טומאה חמורה ממקום אחר שיגע בשרץ או בנבילה ולא שיטמאו [לב] מאיליו אבל מי שסופו ליטמא טומאה חמורה אין צריך ליגע בטומאה ומטמא טומאת אוכלין מאיליו כגון פרה ופרים אבל חזי לטומאה [לג] מיהת בעלמא בעינן ולא בעלי חיים דלא אשכחן בבהמות בעלי חיים מטומאין: **מהו שיטמאו בפנים אוכלין ומשקין.** הואיל ועדיין לא הגיעו להיות מטמאין טומאה חמורה לא מטמאו טומאה קלה או דלמא הואיל וסופן ליטמא לכשיגיעו מטמאו: **נגעו עוף טהור.** מטמאה טומאה חמורה בבית הבליעה בכזית: **מהו שיטמא** [לד]. לרבי מאיר אוכלין ומשקין בכזית. לרבנן לא תיבעי לך דאמרי מידי דחזי לטומאה בעינן ובכזית אין לזו [לה] טומאה אלא בבית הבליעה אבל לענין מגע ליכא שיעורא [לו] בכזית אלא לרבי מאיר דאמר כל שסופו ליטמא טומאה חמורה אין צריך ראויה לטומאה מהו שתטמא בכזית מאליה: **דמחתא על ארעא לא תיבעי לך.** דלא מיטמאה דהא אכתי לא הוגעה לסוף טומאה חמורה שמא לא תיכנס לבית הבליעה לעולם: **דנקט בפומיה לא תיבעי לך.** דאם היו אוכלים אחרים לתוך פיו מטמאתן דהא הגיעה לטומאה חמורה בהאי שיעורא. כי תיבעי לך כו': הכי

מסורת הש"ס

(א) ירושי' יומא פ"ו ה"ד, **ב)** לעיל קד: ושי"נ, **ג)** תוספ' פרה ספ"ז [וע"ע תוספ' יומא פ"ג] הי"א, וכעי"ז פרה פ"ח מ"ג ועי' לעיל פג., **ד)** [ע' תו' ב"ק עז. ד"ה פרה], **ה)** חולין קכח. כריתות כא. מה נא., **ו)** ירושי' שם, חגיגה פ"ג ה"ב, **ז)** שייך לעמ' הקודם **ח)** [בב"ר ס"פ נח] פ' ל"ח יט

הגהות הב"ח

(א) גב' הגך דאיכא גואי נמי ליטמא אמר רבא הא בעינא: **(ב)** שם שעיר המשתלח נמי אי לית להו פרה ופרים מגלן כל"ל ותיבת אפי' נמחק: **(ג)** רש"י ד"ה או דלמא וכו' שדינן לה ולאו רובא כל"ל ותיבת ואע"ג נמחק: **(ד)** **בא"ד** אפילו הכי. נ"ב זהו פסק הלכה של רש"י: **(ה)** ד"ה בקולסי וכו' דוגמתו בירושלמי תרמ: **(ו)** ד"ה הסורף וכו' ופר העדה נמחק כל"ל ותיבות ופר י"ה נמחק:

גליון הש"ם

גמ' צריכין הכשר טומאה. עיין בב"ק דף עז ע"א תוס' ד"ה פרה:

שינויי נוסחאות

א] או דלמא בתר (*ש"ם): ב] הרמב"ד בפ"ב מהל' פרה ה"ה כתב דלשיטת הרמב"ם [וכ"ה לפי' התוס' כאן] נ"ל מטמו. כיון דאתיבעיא היא על הפרים אם מטמאים (עפ"י רש"ם): ג] יש כאן קצת שיעויים מלשון המשנה דלעיל. וכפ"מ מיקן עפ"י נוסח המשנה וכ"כ בכתפ"י: ד] בכי"ל ואחרי כן יבא. וכן נכון, דקאי אשורף פר ושעיר אל יוה"כ (ויקרא טז, כח). ואילו קרא לאחר יבא וגו' (ויקרא יד, ח) קאי אמצורע: ה] נ"ל ת"ר השורף פרה ופרים והמשלח את השעיר מטמאין בגדים כו' (כתה"י, ב"ש, ח"נ). וכ"כ בתוספתא דפרה, וכן העתיקו התוס' ב"ק עז ע"א והכי"ש בפרה פ"ח מ"ז, וכן משמע מרש"י, וכעי"ז בש"מ: ו] מטמא אוכלין ומשקין מפני שהוא חי וכל שהוא חי אינו מטמא כו' (כתה"י, וכעי"ז בתוספתא ובש"ם): ז] בכי"ל נוסף היינו טעמיה: ח] דרוע אשר יזרע כי זרעים מה זרעים וכו' (*ב"ש). ובמולין כל הקעקן בשיעוי קלת: ט] נ"ל צריכין בגי וא"ו. וכן בכש"י (*ש"ם): י] יצתה נבלת כו' עד ואין צריכה הכשר לא בקונטרס (ב"ש, ח"נ ועיי"ש). ועי' יד דוד: יא] נ"ל אין (צ"ק): יב] התוס' בב"ק נלסי אין צריכין (רש"ש). ועי' בליקוטים. ועי' מ"ג ויד דוד: יג] נ"ל בר ממל (*ש"ם): יד] שהטמא (*ש"ם): טו] ס"ל לחוץ ובעי לשורפו בפנים הס"ד והשאר ליתא (ב"ש וח"כ). ועי' בעמ' הקודש בש"ג אות כח: טז] בגדים יוציא אל מחוץ למחנה בעינן (כי"י). הס"ד ומס"ד האי מיעוטא דאבר. שיצא לחוץ הס"ד (כי"י, ש"מ, ומ"כ). [ובל"ק ל"ג התיבות שבסוגריים]: יז] הפר שבחוץ יצא רוב כל"ל (*שמכ"י, צ"ק): יח] נ"ל ליה (כי"פ): יט] נ"ל לא שבקינן (כתה"י ודפ"י): כ] עי' מ"ג ופ"מ שכתבו דמכלן הוא הגה"ס, דהא רש"י מפרש לה לענין טומאת בגדים. אבל ראה לעיל אות טו דיש בזה ג' נוסחאות בשיטת רש"י. ועי' טה"ק: כא] בכי"פ נוסף ולא בגברי דכתיב: כב] כ' בליקוט הלכות, הגה רש"י על טוגיא זו איתר בקיצור מאד וקשה להביעו, וגם לפי המסקנא לא פליגי רש"י ותוס' לדינא עכ"ל: כג] דהך ראיה דקמייתי כל"ל (שמכ"י): כד] מילתא דבעינן ואחר יבא אל המחנה מכי נפק כו' כל"ל (ב"ש): כה] להו לקמאי מוציאין כל"ל (מ"כ, כי"ב וג'). וכן בכי"פ לקמאי: כו] שיצאו מתחילה חוץ (כתה"י, כי"ב וג'):

כז) דוגמתו באגדה בצלמי: **כח)** נ"ל מפר (*ב"ש, כי"ב וג'). **כט)** וכדכריו הגיסו גם בש"מ וס"ג ורש"ש ועי' דק"ס): **כט)** נ"ל ובפר (*ב"ש): **ל)** בכתה"י ודפו"י הכשר ראיית טומאה. וגי' ב"ש וכי"ג הכשר דהיינו ראיות טומאה: **לא)** בכתה"י וש"מ דלא חזו לאיטמויי [בכי"פ לטמא]. וגי' ל"ק ואע"ג דלא מטמאו: **לב)** שיטמא (כתה"י): **לג)** לטומאה בעלמא מיהא בעינן (כי"פ): **לד)** שתטמא. במגע לר"מ (כי"פ): **לה)** נ"ל לו (צ"ק). וגי' ב"ש וכדיק אין לו: **לו)** שיעורא דלית בה טומאה חמורה במגע אלא לר"מ כו' (כי"פ). נ"ל מגליון ספר יקר שיעורא אלא בכביצה לענין טומאת אוכלין דעלמא אלא לר"מ כו' (ב"ש, מ"כ, וכעי"ז בח"נ): **לז)** נ"ל מקוה (הגרי"ב, ד"ר): **לח)** נ"ל כגון (צ"ק, ד"ר): **מל)** בעומדין בחוץ ואוחזין (באה"מ): **מ)** נ"ל שחזרו (צ"ק, כי"ב): **מא)** דפשיטא דהאנשים וגם הבגדים כל"ל (כי"ג): **מב)** ונתעסקו (כי"ג): **מג)** דאפשר כיון (כן העתיק בלקוטי הלכות): **מד)** נ"ל אי תליא (כי"ב וג'): **מה)** נ"ל דבענן (צ"ק, דפו"י): **מו)** וחזרו ובאו אנשים כל"ל (צ"ק, ד"ר): **מז)** ומה שפירשתי דמיבעיא ליה לענין הנוגע בפנים אינו מבואר וזה עיקר כל"ל (צ"ק עייי"ש). וע' הה"ז ופ"מ ומ"כ: **מח)** ולא מטמאו עד שיחתכו, ובשעת פרישתן לא מטמאו דמיירי כו' כל"ל (ב"ש): **מט)** נ"ל בכל כוחו (בה"ז, צ"ק, ח"נ):

עין משפט נר מצוה

סא א מיי' פי"ט מהל' פסה"מ הלכה ג:
סב ב ג מיי' פ"ס מהלכות פרה אדומה הלכה ה:
סג ד מיי' שם הלכה ז ופ"ו מהלכות אבות הטומאה הלכה טו:
סד ה מיי' פ"ג שם הלכה ב:
סה ו מיי' שם הלכה ג:
סו ז ע' בכ"מ בפ"ס מהלכות פרה הלכה ז:

תורה אור השלם

1. וְהִשְׁרַף אֶתְהֶם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה:
ויקרא טז, כח
ובתורה אור ציין ויקרא יד.
2. וְכִי יִפֹּל מִנִּבְלָתָם עַל כָּל זֶרַע זָרוּעַ אֲשֶׁר יִזָּרֵעַ טָהוֹר הוּא:
ויקרא י"א, לז

מוסף רש"י

מה דרעים שאין סופן ליטמא טומאה חמורה. זרעים אינן נעשין אב הטומאה עולמית ואפילו נגעו במת שהוא אבי אבות, ואינן נעשין אב לעמוד אדם וכלים, דמהיכא נפקא לנוגע במת מעמד אדם מהאי קרא דכתיב (במדבר יט) וכל אשר יגע בו הטמא יטמא והנפש הנוגעת באותו טמא תטמא עד הערב, וכי כתיב האי קרא בדבר שיש לו טהרה בהזאה ובטבילה כתיב, דכתיב בעל מיניה והזה הטהור על הטמא וגו' ובסכינא טמא קאי והנפש הנוגעת, יאמר אוכלין ומשקין וכלי חרס, הואיל ואין להם טהרה במקוה אין נעשין אב הטומאה: **יצתה נבלת עוף טהור שסופה ליטמא טומאה חמורה.** אדם ובגדים אם יאכלנה, הלכך אינה צריכה הכשר (חולין קבא. קבא.) **אין צריכה הכשר.** לא שום הכשר יירדת טומאה, לא הכשר מים ולא הכשר שרץ, אלא מאליה בלא שום נגיעה (נדה נ):

שיטה מקובצת

בשלמא לר' מאיר בדתנא דבי רבי ישמעאל בו'. עי' תוס' ב"ק דף ע"ז ע"ב:

ליקוטים

השיך לעמ' זה ד' בעמ' קודם מטמאין אלא העוסקין בהן הלכך צריכין הכשר טומאה ממקום אחר כלומר שיגע בהן שרץ, הלכך פרה ופרים מקבלין טומאה מפני שהן מתים, אבל שעיר המשתלח אינו מקבל טומאה מפני שהוא חי (מ"ר סר"ן שמועות יא ע"ב בקיצור): צריכין הכשר טומאה ממקום אחר. כלומר בענין שיהיו ראויים לקבל טומאה ממקום אחר ואם היו ראויים לכך מטמאין הם מעצמן כאילו קבלוה ממקום אחר ונפקא מינה דבעו הכשר מים שיהיו ראויים לקבל טומאה הילכך פרה ופרים שהם אוכלין וראוים לקבל טומאה מטמאין מעצמן אבל שעיר המשתלח שהוא חי ואינו ראוי לקבל טומאה אף מעצמו אינו מטמא ולעולם פרה ופרים מטמאין מעצמן. בין ותדע. עוד יש לפרש להאי מימרא הכי לעולם דסבירא להו דבעינן ישמעאל דסבירא להו דבעינן שיקבלו טומאה ממקום אחר ופרה ופרים נמי על ידי קבלת טומאה הילכך פרה ופרים דבני קבולי טומאה נינהו מקבלי טומאה ויהבי לה אבל שעיר שהוא חי לא מקבל טומאה ולא יהיב לה ולדעת הגר רבנן נבלת עוף טהור נמי לא מטמאה עד דמקבל טומאה ממקום אחר. והאי פירושא ניחא טפי לההוא סוגיא דזבחים מיהו בהאי סוגיא והאי פירושא ליכא פלוגתא בין פרה ופרים לנבלת עוף טהור וסוגיין נמי בכולא תלמודא כרבי ישמעאל דלא בענין לא הכשר מים ולא הכשר שרץ (לפנ"ל פ"ג מהט"ט ה"ג):

תורה אור השלם

1. וְהִשְׁרַף אֶתְהֶם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה:
ויקרא טז, כח
ובתורה אור ציין ויקרא יד.
2. וְכִי יִפֹּל מִנִּבְלָתָם עַל כָּל זֶרַע זָרוּעַ אֲשֶׁר יִזָּרֵעַ טָהוֹר הוּא:
ויקרא י"א, לז